

Qubit.hu

2023.09.14.

<https://qubit.hu/2023/09/14/fenyorgia-a-hold-utcaban-lenyugozoen-latvanyosra-sikerult-a-budapesti-fenymuzeum-ma-nyilo-kiallitasa>

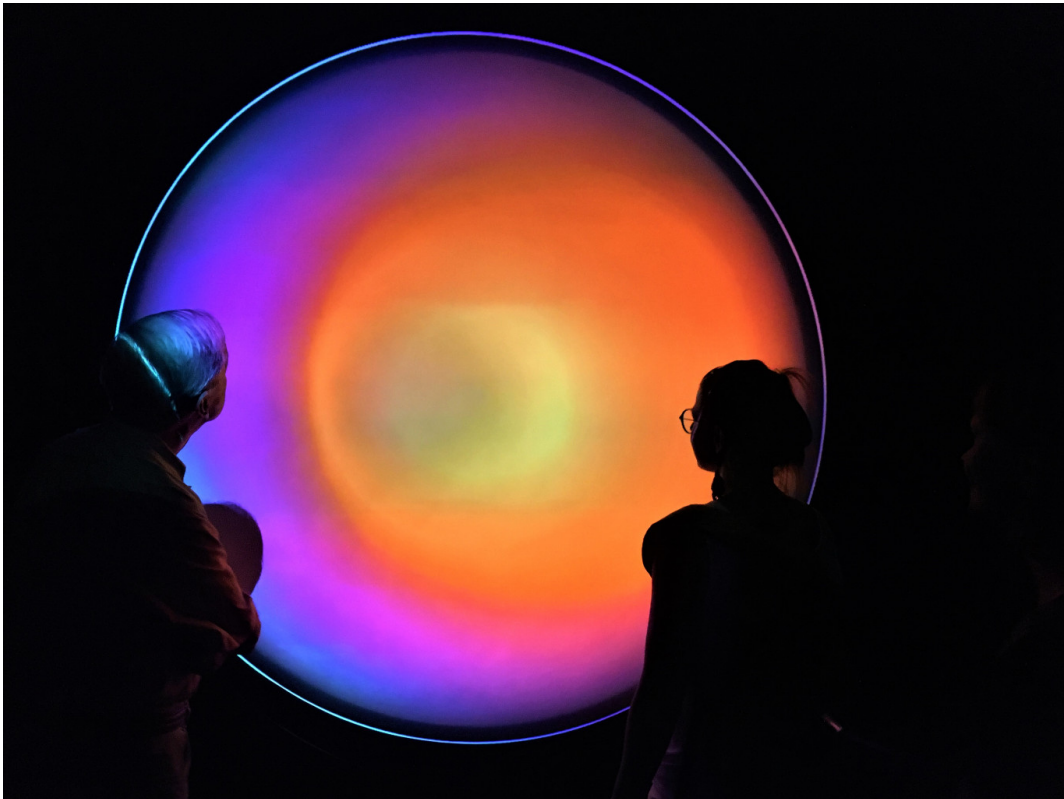
Fényorgia a Hold utcában: lenyűgözően látványosra sikerült a budapesti fényműzeum ma nyíló kiállítása

Vajna Tamás

Csütörtöktől a laikusok is megbizonyosodhatnak arról, hogy az elektromágneses sugárzás fénynek nevezett terjedése jóval több az iskolai fizikaórákon tárgyalt jelenségnél. Bár a művészettörténeti szakirodalom legfeljebb lábjegyzetként említi a fénytan aktuális eredményeit amikor a tárgyalt műalkotás nézőkre gyakorolt hatását magyarázza, aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy az optika tudományága nélkül nem létezne képzőművészet.

Többek között erre világít rá a budapesti Hold utcában, a sokat látott egykori vásárcsarnokban másfél éve üzemelő [Art Light Museum](#) szeptember 14-étől megtekinthető kiállítása. A kizárólag magánpénzekből működő intézmény második, Superluminal című tárlata a világ élvonalát képviselő művészek művei által mutatja meg a fény szinte valamennyi természetét.

A [Bencsik Barnabás](#) és Szalai Borbála kurátorok által kiválasztott és egységbe rendezett fényművek a fotoszintézistől a fekete lyukak végtelen sorozatából álló multiverzumig sorra veszik mindazt, ami fény híján aligha létezne – ide tartozik az emberi látás is, ami ugye a kettős természetéhez híven sokféleféppen viselkedő fény receptorszintű észlelését és a fotonmintázatok értelmezését jelenti.

Sztojánovits Andrea Oázis című fényinstallációja a budapesti Light Art Museum 2023. szeptember 14-én nyílt tárlatán Fotó: Qubit

Fényes élet

„A fény kettős természete (részecske- és hullámtermészet) mellett a kiállításban szereplő művek tartalmi horizontján megjelennek az elektromágneses spektrum nem látható tartományai is: a radioaktív sugárzás, az analóg és a digitális kép- és hangsugárzás, a kozmikus frekvenciák, valamint a természetben is felfedezhető ún. nagyon alacsony frekvenciák. Megszűnik a hierarchia a tudományos, a spekulatív és a metafizikai megközelítések között. Teret kapnak az ellentmondások, a paradoxonok, a végpontok közötti átmenetek és az olyan, kritikus megközelítések, melyek az ember természetéhez fűződő viszonyát vizsgálják: a fotoszintézistől a szintetikus napfényen és a fényszennyezés környezeti hatásain át az áruvá tett és kizsákmányolt napfényig” – áll a kiállítás kurátori bevezetőjében.

A semmiből kicsírázó növényi élet két műben is főszerephez jut. A [Zünc Studio](#) nevű londoni művészcsoport fraktálanimációval, a DISNOVATION gárdája pedig vetőmagnemesítő laboratóriumot idéző, a kiállított vegetáció aktuális ökoszisztéma-szolgáltatását forintra, illetve euróra pontosan beárazó installációval tiszteleg a fotoszintézist lehetővé tevő (nap)fény előtt.

A Zünc Studio PHOTOSYSTEM II. című fényműve 2023. szeptember 14-én a Light Art Museum új kiállításán
Fotó: Qubit

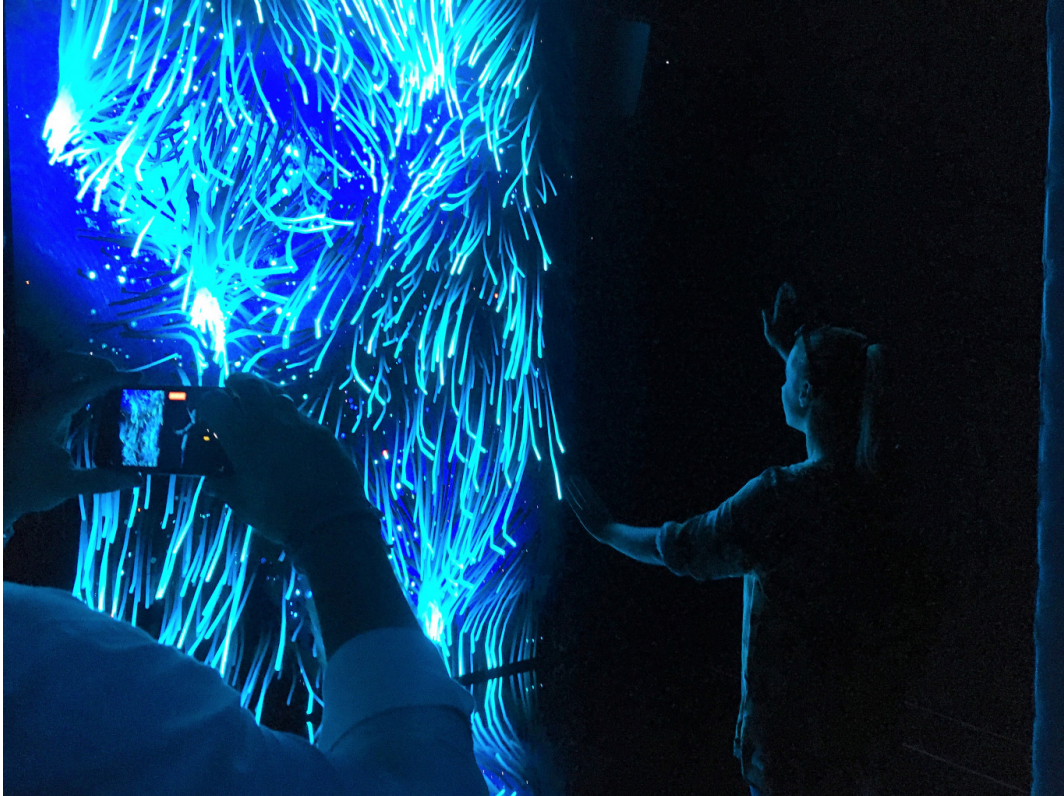

A DISNOVATION Létfenntartó rendszere a budapesti Light Art Museum kiállításán Fotó: Qubit

A DISNOVATION installációjának információs táblája Fotó: Qubit

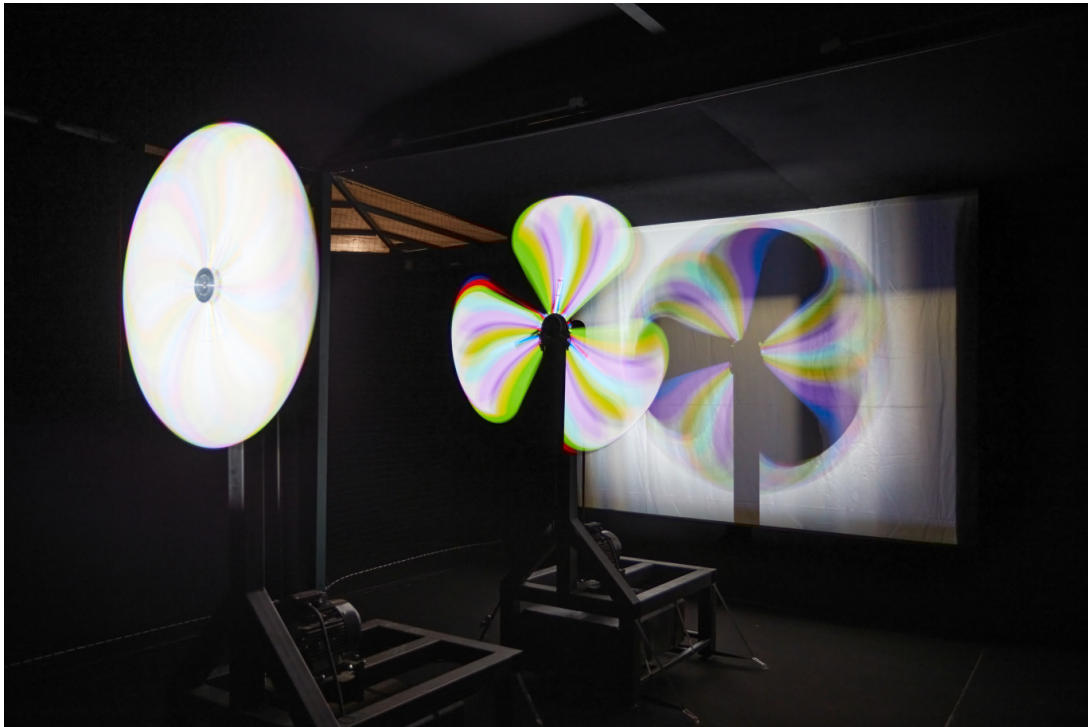
A fény mágikus erejének tudományos igazságát szinte valamennyi installáció igazolta: a megnyitó előtt tartott szerdai bemutatón a sajtó képviselői úgy gyűltek a közelebről is szemügyre vehető műalkotások köré, mint bogár a lámpára. A kortárs művészetben az interaktivitás lassan szinte elvárás, és Ahmet Said Kaplan installációja is attól izgalmas, hogy a látogatók saját kezükkel játszhatnak a fénnel.

Ahmet Said Kaplan Lumin című interaktív installációja a budapesti Ligh Art Museum 2023-as őszi tárlatán Fotó: Qubit

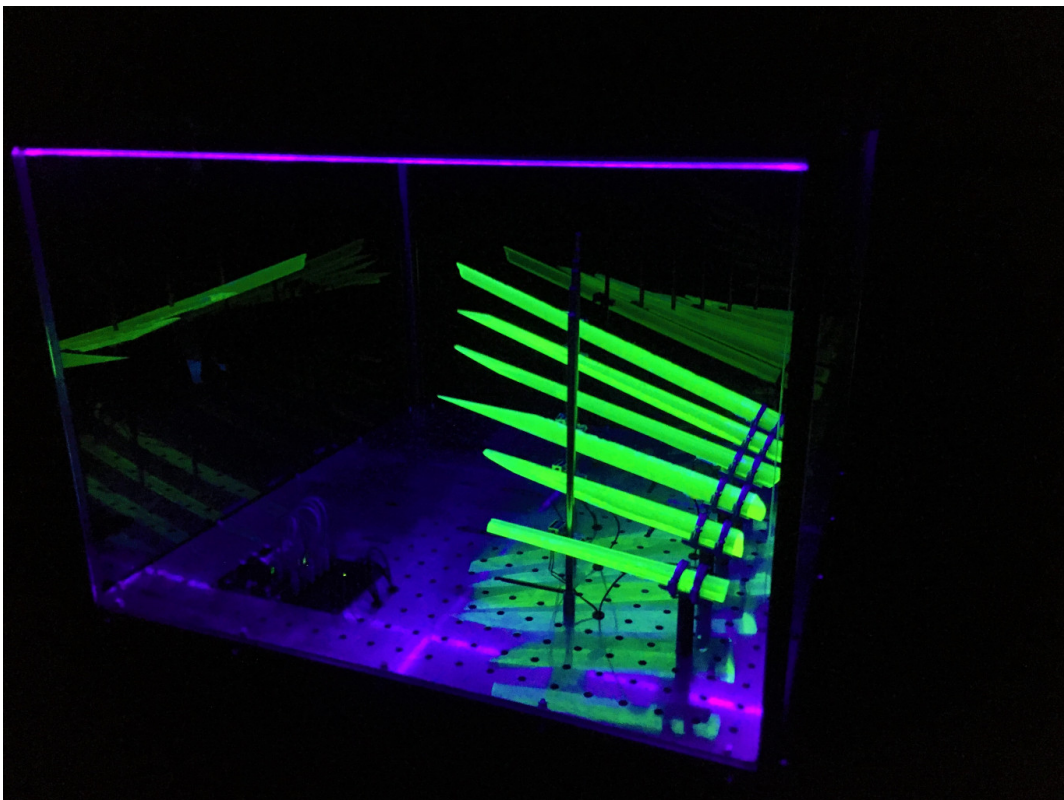
Gépfények

A kiállítás az ajánlott bejárési útvonala mentén kevésbé költői művekkel ejti csapdába a látogatókat, amikor a hágai [Philip Vermeulen](#) turbinamotorokkal hajtott repülőgéprotorjaival indít. Az installáció lényege, hogy a ventilátorszerű lapátokkal színeire szabdalt fény a forgási sebesség változtatásával interferenciáról interferenciára terelgethető, és az így előállított látvány egészen hipnotikus.

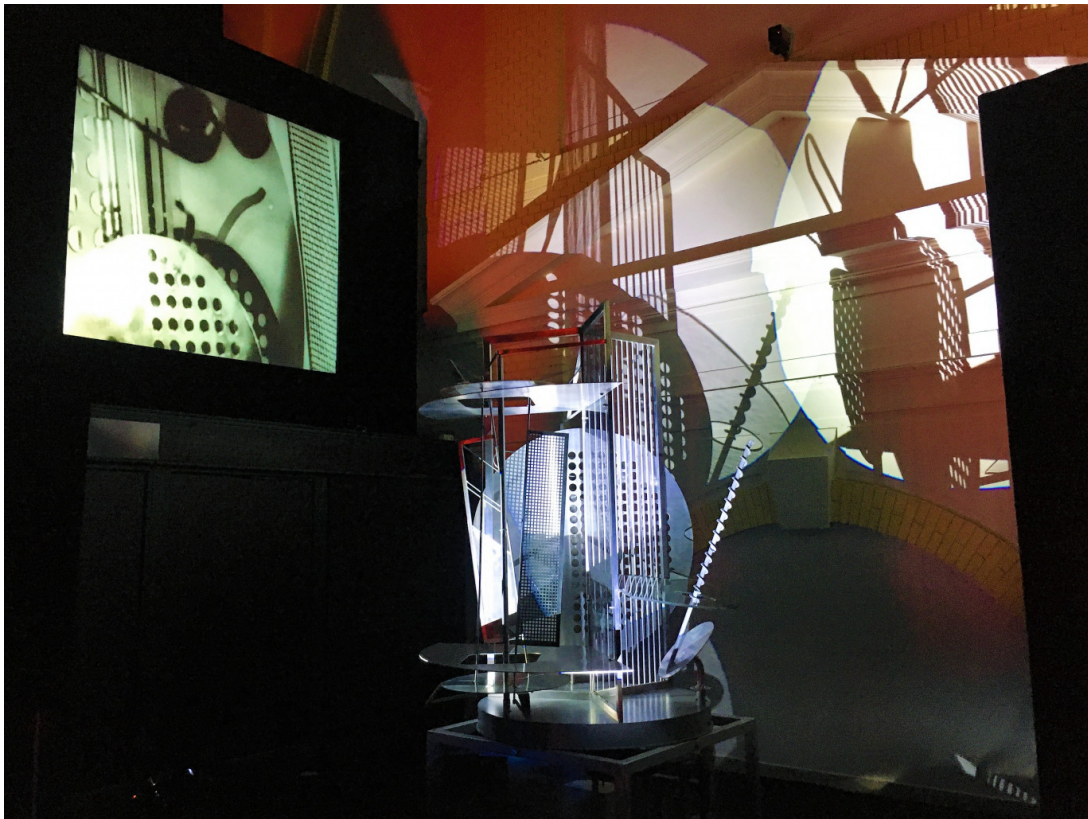
Philip Vermeulen: Whether, whether (2020.) Fotó: Bíró Dávid

Kevésbé vidám az URANOTOPIA című munka, amit Barta Bence és Borsos János jegyez. A Sárgány néven feltűntetett alkotópáros uránüveg-szilánkok radioaktív fénytörésében vizsgálta az elektromágneses sugárzás gyilkos tulajdonságát.

Az URANOTOPIA a Ligt Art Museum új kiállításán Fotó: Qubit

Az is kiderült, hogy [Moholy-Nagy László](#) mennyire friss még most is. Erre juthattak a kurátorok, mert úgy ahogy van, átemelték az előző kiállításról a mester 1932-es Fényjátékát, pontosabban annak újraépített verzióját.

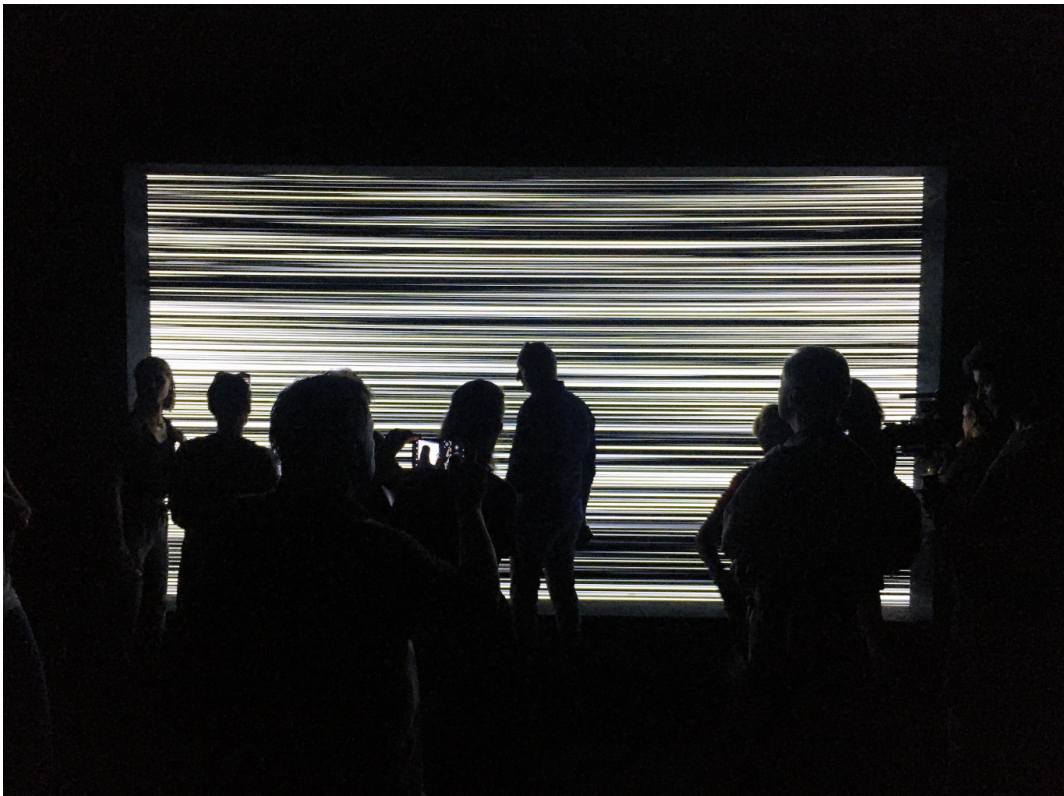
Moholy-Nagy László 1932-es Fényjátékának teljes értékű rekonstrukciója a budapesti Light Art Museum 2023-as őszi tárlatán Fotó: Qubit

A magyar kortársak közül [Csörgő Attila](#) szintén azon kevesek közé tartozik, akik Moholyhoz hasonlóan nem csak a határokon belül világhíresek. A finoman hangolt 2017-es Óraműve klasszikus távcsőoptikákkal tesz sikeresnek mondható kísérletet a fény megszelídítésére.

Csörgő Attila Óramű című installációja a Light Art Museum szeptember 14-én megnyílt új tárlatán Fotó: Qubit

Analog srófra jár a New Yorkban élő litván [Zilvinas Kempinas](#) egyszerűségében nagyszerű 2007-es Fehér zaja. A 10 kilométer hosszú, VHS-kazettákból kitekert mágnesszalagból szőtt, ventilátorokkal mozgásban tartott analog óriásképernyő szuggesztív alkotás.

Kempinas Fehér zaja távolról... Fotó: Qubit

...és közelről a budapesti Light Art Museum szeptember 14-én nyílt kiállításán Fotó: Qubit

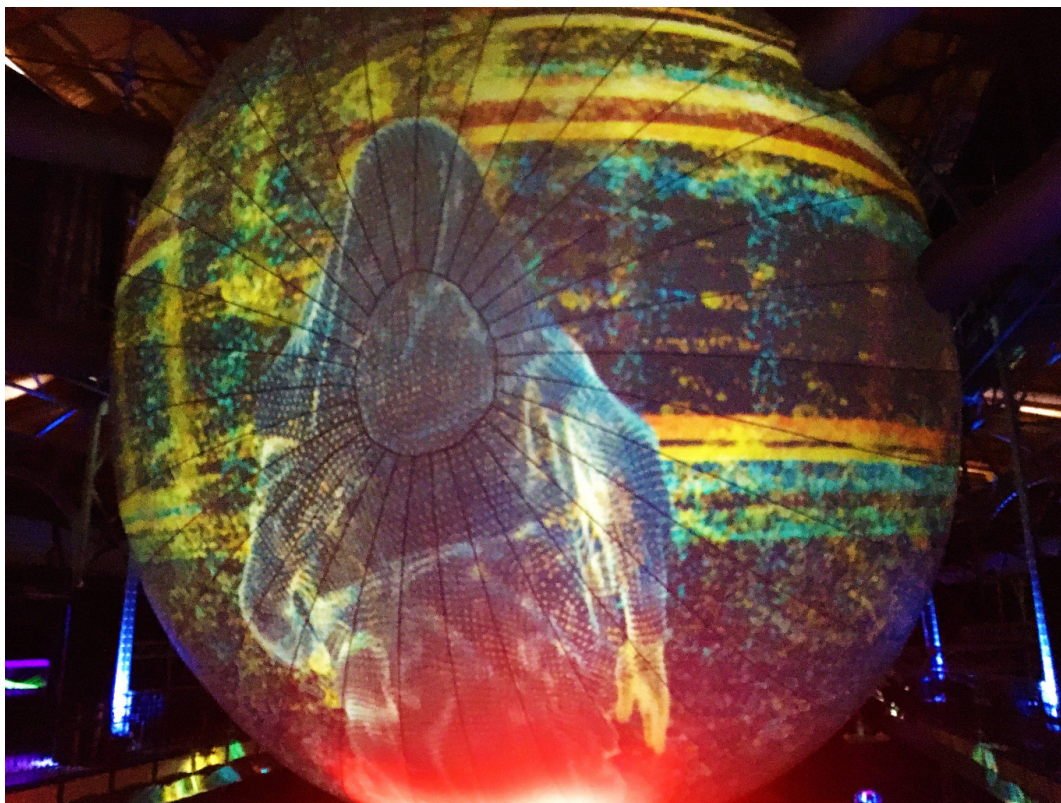
Hawking és az igazi Led Zeppelin

Stephen Hawking a 2018 tavaszán bekövetkezett halála előtt [afféle testamentumként](#) szabatosan levezette a világvégét és a párhuzamos univerzumok létezését. Ezt a multiverzum-elméletet tette láthatóvá a [fuse*](#) néven alkotó olasz brigád. Az ehhez bevetett képpeneráló algoritmust állítólag úgy tervezték, hogy figyelembe vegye a Hawking által alkalmazott matematikát. Ez azt jelenti, hogy amíg fut a látványt generáló program, addig a közönség nem láthat két egyforma alakzatot a falakra vetítve, mivel a képpontok a multiverzum szabályait követve véletlenszerűen szerveződnek hol fekete lyukakká, hol önálló világegyetemekké.

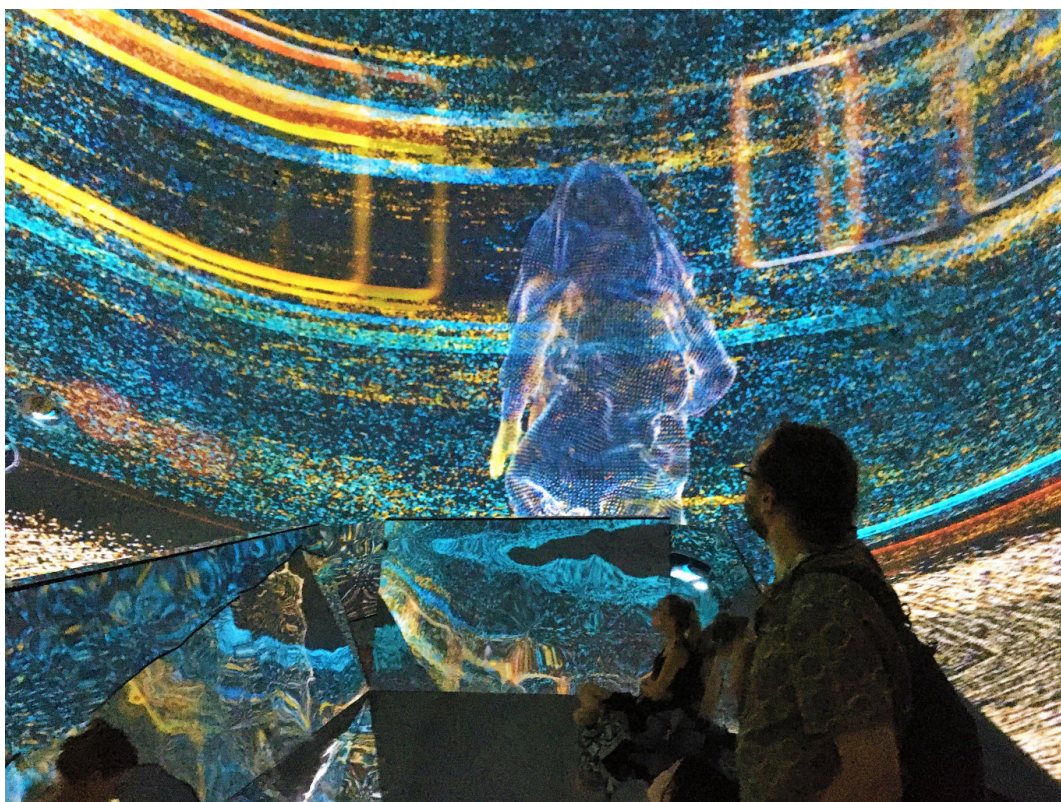

A fuse* Multiverse unfolded című fényinstallációja Fotó: Qubit

Galaktikus utazást kínál a fényművészetben világsztárnak számító török művészekből álló [Nohlab](#) gigantikus, az egykori vásárcsarnok belső terét szinte teljes egészében kitöltő, a Hold utcai fényművészeti múzeum stábja által épített léghajóra optimalizált műve. A Journey című alkotás egy Zeppelin léghajót formázó túlnyomásos sátor, aminek a falaira 12 projektor 360 fokban vetíti a képet. A hatást fokozza a tükrökkel kicsempézett hajófedélzet, amitől még szédítőbb a vizuális élmény.

A Nohlab szivaralakú léghajója kívülről... Fotó: Qubit

...és belülről Fotó: Qubit

(Superluminal, Light Art Museum, nyitva 2023. szeptember 14-től 2024. május 20-ig, Budapest, V.kerület, Hold utca)